

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Індивідуальна робота
з дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»

Тема №7

**«Структуралістська антропологія: людина у дискурсах культури та
влади (К. Леві-Строс, Ж. Лакан, М. Фуко)»**

Виконала
ст. гр. КН-8216
Рибалко О. Е.

Прийняла
доц. кафедри
Філософії
Городиська О. М.

Харків 2022

План

1. <i>Вступ</i>	3
2. <i>Поняття антропології і структуалізму</i>	4
3. <i>Дискурси культури та влади</i>	8
4. <i>Висновок</i>	12
5. <i>Список джерел</i>	13

1. Вступ

Сучасна людини вже на відміну людини середньовічної та нового часу має достатню кількість інформаційних джерел, що надають представлення про діяльність інших людей, цілих держав навіть тих, що знаходяться на іншій частині планети або в країнах з меншим розвитком.

Через ці фактори у людини з'являється можливість бачити прояви держави не по дії певних осіб а самих інституцій, систем, так само і компаній та корпорацій. Такий рівень відносної відкритості та доступність отримання інформації вже дають можливість розуміти не просто за конкретними людьми а цілими структурами і як вони поміж собою взаємодіють.

Паралельно з цим ми отримуємо все більше розуміння того, що деякі ідеї, або навіть світогляди можуть транслюватися шляхом використання медіа або впливом держав, та бачити, що сучасна людина існує в середовищі держави і має зв'язок так чи інакше з ними.

Тому люди зараз вже не середньовічні селяни об'єднані в громади, а цілі народи, які тим чи іншим чином взаємодіють у державі і не можуть бути поза системами або політикою. Кожна людина зараз навіть якщо не є громадянином то живе в певній державі і користується її правилами, вже не є тим робітником нового часу для якого вплив держави вирішується тільки через торгівлю або військову службу, та не є селянином середніх віків, де може тільки-но через прив'язку до феодала чи церкви мати якесь ставлення до держави.

Зараз більшість людей тим чи іншим чином, користуються державною інфраструктурою, платять податки, працюють в установах, вирішують яка саме держава краща, і мають хоча б якийсь вплив, хоч не особисто але вже точно масою. Фактично держави або сформовані під певні народи або намагаються створити потрібні собі людські ресурси.

Авжеж через велику кількість таких зв'язків і їх типовість та масовість, можна виділяти їх у певні структури і відповідно відношення до них у певних груп людей. Фактично, вже виділяється з цього океану відносин і структур цілі системи, але ці системи не є зовсім однотипними ідентичними, так як і одна система для різних систем може бути різним, як одна модель телефону може використовуватися різними людьми по різному і так само взаємодія особи з такої моделлю поступово змінює її, додаючи нові додатки, формуючи її під себе. Також і причини цих систем і принципи керування і існування цих структур відрізняються та мають особливості.

Та аби мати користь і вміло користуватися обставинами, що зумовлені цими структурами і не ставати жертвою, потрібно розуміти їх і мати відповіді, щоб розуміти куди рухається певна інституція, як фірма або ціла держава. Так вивчаючи з такої парадигми ми отримуємо більш глибоке

розуміння проблем культури і влади і особистості. Тому для цих дискурсів і беремо структуралістську антропологію. [10]

2. Поняття антропології і структуралізму.

Зрозуміло, що саме людина і особистість взаємодіють з структурами і будують зв'язки, є складовими структур і причетні до їх руху. Та для кращого розуміння в першу чергу розглянемо проблематику самої людини і там містяться такі питання: Чому людина існує? Що таке людина? Як особа існує в соціумі? Що таке соціум і чи відповідає він потребам? Які є потреби у людини і які у соціуму? Як вони взаємодіють? Чи є свобода у особистості? Чи можлива воля соціуму і чим вона є? Наскільки великий вплив суспільства на людину і людини на соціум? Чи природне існування суспільств чи це ілюзія? Чим держава є для природи людини?

Всі ці питання щільно переплетені поміж собою і з проблемами визначення людини і соціуму та їх впливом між собою. Так і які є науки або галузі наук що вивчають цей план проблем. Певно людини більш за все вивчає у цій сфері і психологія, і соціологія і економіка та економіка відповідає на зв'язки, що формалізовані, соціологія на впливи цих зв'язків, а психологія на мотивацію і стан складових таких як сама особистість людини.

Всі ці науки так по аспектам по відображенням частково вивчають природу людини та майже повністю ігнорують одна одну, з одного боку це надає змогу виділити саме певний аспект його дефініцію відповідно до певної науки психологічне до психології наприклад. Та попри це виникає доволі сильна обмеженість тому, що одні досягнення не переходять одразу в інші і так і не перевіряються на дійсність.

Так наприклад, фрейдизм ніяк не може бути обґрунтованим економікою і перевіреним її методами, бо зачасти не має такого впливу. І так в економіці є теорія і ірраціональної людини і раціональної, але невідповідність яку вивчають економісти не може пояснюватися фрейдизмом зовсім, а тільки певними культурними аспектами, які вже більш схожі на представлення про колективне несвідоме Юнга, яке значно відрізняється від фрейдизму.

Так і соціологічні дослідження не завжди корелюються з психологією і можуть повністю відповідати на політичну потребу керівників, які і визначають які гіпотези потрібно перевірити і відповідно до золотого принципу статистики – отримуються відповіді відповідно до поставлених гіпотез.

Можливо через це в філософії виникла течія антропології, оскільки філософія постійно шукає відповідь на складні питання і може більш вільно існувати на відміну галузевих наук. Звісно і питання антропології виникали і значно раніше до виділення в окрему течію філософії як ось питання «Що таке людина?» ще було задане в роки Сократа, Платона і Аристотеля, або

питання як від культури залежить світогляд людини або навіть цілого суспільства «Чи прийнятний ритуальний канібалізм?» було задано по опису Геродота в книзі третій царем Дарієм. [7]

Тому виникла течія антропології філософської, яка отримувала частину знань і від точних наук і гіпотез та будувала власні судження напрямки та поняття. Її головним питанням є сутність людини, тобто сама її природа. Також інколи за базову школу беруть західноєвропейську школу філософії першої половини XX століття, яка робила спроби відтворити цілісність поняття про людину. В антропології є як раз системне вивчення й обґрунтування сутності людського буття і природи та особливо людської індивідуальності, що нам і потрібно. Та також існує потреба у правильному коректному, не викривленому баченні цих систем і їх впливів, та особливо у випадку такої багатокритеріальної системи як суспільство чи навіть держава.

Тому тут потрібен систематичний підхід, який надає можливість не тільки бачити і розуміти систему як брати до уваги її компоненти, та інші складові частини різного масштабу, як от групу людей у колективі, або одну людину в цілій державі. Та не відкидати того факту, що різні складники системи мають різні властивості і часто вони визначаються саме через взаємодію між собою.

Таку динамічну систему, яка через поєднання між собою в самій собі і при цьому в оточенні різних інших систем і самого середовища, сильно схожа на хімічні і фізичні процеси, які виникають в природі, так фактично і взяти поставити відповідність між певним фізичним явищем і подією у людей не зовсім вже і науково, бо може бути не точним, але розуміння того, що суспільні процеси і самі зв'язки людини можуть відрізнятися за часом і оточенням так само і потрібен певний аналіз цього.

Та все таки є структуралізм, який надає необхідний аналіз. Цей підхід виник вже після екзистенціалізму прийшов у 60-х роках XX століття як інтелектуальний рух. Він як раз трактує явища буття як певну структуру, тобто систему з пов'язаних частин і має на меті розкрити ці самі структури, що лежать в основі таких явищ соціуму як фірми, держави та інші організації.

Так структуралізм стає надзвичайно популярний і історичному описі та соціології і навіть економіці, де прийняв форму економіки інституцій. Там держава розглядається або як система певного типу організації відповідно до причин виникнення і принципів існування і надає можливість більш чітко виявляти вплив різних взаємовідносин на самі елементи і якості, властивості порядків у соціумі.

Більш того не треба відриватися від філософії, бо і антропологія і структуралізм належать до неї і не виникає викривлення міжгалузевого поєднання, що зменшує вірогідність помилок через змішання наук і конфлікту термінології. Так само і дозволяє брати на розсуд різні аспекти відносин які мігрували з інших наук більш природньо і спокійно їх включати до обговорення. Такий симбіоз надає певний рівень правильності суджень та

зменшує конфліктність у розумінні, а дисонанс, який може виникати перш за все прояв різниці у світогляді певних елементів структур, що є природним і при цьому проявом конфлікту, як наприклад свобода особистості і обов'язок перед громадою.

При отриманому поєднанні антропології і структуралізму перш за все акцентується увага на проблематику, що підіймали у своїх працях філософи ХХ століття, тобто людини у дискурсах культури та влади.

Спочатку візьмемо до уваги історичні обставини формування цих напрямків, тобто як вплинуло це на самих авторів і соціум. Фактично після довгого мирного часу протягом того століття відбулися два найбільших військових конфлікти, масштабні світові війни і почалася ідеологічна боротьба серед вже не груп філософів, а між державами і блоками держав. Змінилася і структура торгівлі, безліч людей отримало освіту, рівень конкуренції між різними філософами зріс, та доступність інформаційних джерел вже почав рости.

Всі ці зміни і нові явища у суспільстві надали основу для нових міркувань і питань, де знайшовши відповідь на одне виникали одразу декілька нових. Ось наприклад події пов'язані зі Світовими війнами, появилось розуміння того, що раніше у середні віки війни займали здебільшого самих феодалів і людей, що жили на територіях, де велися битви, у новий час почали впливати на певні найомні групи і селян яких брали держави до армій, а вже на протязі ХХ століття це вже війни цілих націй та етносів від Африки до Азії, від Південної Америки до Північної Європи. Це змінило і ставлення до війни від романтизації битв та звитяги до опису страждань, які раніше були покладені тільки на безпосередніх учасників битв. Змінилася і організація військ і у громадах навіть установи, з'явилися поняття воєнкоматів, військової підготовки, зброї масового ураження.

Безумовно кожна людина протягом того століття зазнала того чи іншого впливу війн. Так само і перетворення деяких філософських ідей на ідеології держав і поява широкої і різномірної «машини пропаганди». Кожна така ідеологія зазнала змін у державах відповідно до їхніх інтересів і потреб, так наприклад ідеологія комунізму спочатку нанесла шкоди українцям і полякам, балтам і фінам через не змінену спробу реалізації «советами», а вже через час змінилася відповідно до російської потреби імперіалізму і приниження інших більш розвинених культур.

Або зміна цього ж комунізму, який мав би прибрати національну різницю і поставити в першу чергу інтернаціонал і класову боротьбу і потім в країнах Південно-Східної Азії як от В'єтнам і Камбоджа отримали базову національно окрашену ідеологію.

Або як на Заході комуністичні ідеї були взяті на використання частково державами для збільшення соціального забезпечення або певними ідеологічними групами як в університетах Америки або Франції для зміни інших конкуруючих ідеологій, для впровадження цілої системи

комуністичних поглядів серед тих кругів, які мають потім займати керівні посади, бо як виявилось, що така важлива боротьба класів навіть взагалі не потрібна пролетаріату, і навіть коли він ще не бачив тих злочинів комуністичних режимів.

Так і як наслідок різниця режимів у держав як ліберально-демократичні так і тоталітарні, дали змогу філософам бачити вплив організації держав та прямий вплив на особистість людини і навіть на її реалізацію у суспільстві, потім вже ці філософські наробітки надали вже базу для обґрунтування рішень політиків та розуміння інших систем влади.

Як от і вплив медіа був зрозумілий для кожного виду організації від вільної демократії до повної автократії. Так як пише філософ-економіст, що вплинув на Маргарет Тетчер, Гайек Фрідріх фон писав щодо відносин до явища підприємництва:

«Ми не можемо сьогодні засуджувати молодих людей, що віддають перевагу твердій зарплаті ризику підприємництва, бо протягом усього свого свідомого життя вони чують, що такий стан є й більш надійним, й більш моральним. Нинішнє покоління виросло за таких обставин, коли школа і преса робили все, щоб дискредитувати дух вільної конкуренції і уявити підприємництво як заняття аморальне, коли людину, яка найняла на роботу сотню інших людей, називали не інакше як експлуатором, а людину, яка командує такою ж кількістю підлеглих, — героєм.»[9]

Так і вплив самих медіа та систем освіти, які контролюються тією чи іншою організацією впливає не тільки-но на світогляд особи, але вже й потім на відносини у суспільстві, як от державна освіта у «совєтів» буквально готувала людини до відношення начальник знає більше і краще, і до режиму цілком індустріального, коли потрібно бігати по дзвону і жити за розкладом, як на заводі, хоча для людей інтелектуальної праці це навпаки знижує ефективність праці і так само виглядає смішно, коли сама радянська система не мала такого рівня попиту на індустріальних робітників, оскільки спочатку залежала від аграрного сектора, а потім від видобутку ресурсів.

Так і відношення до медіа на Заході було зовсім іншим, бо для їх системи головним є залучення людей до виправлення помилок якомога швидше і у отриманні популярності.

Таким чином є наприклад розуміння держави як осілого розбійника, що було описано Вебленом, де держава організовується навколо певної території і беручи з населення ренту, з цього виходить, що держава не можлива без людей, тобто платників ренти, та за це розбійник надає захист від інших таких же розбійників, тобто інші такі організації працюють за тими ж принципами, але певно деякі будуть брати з інших платників більше за власних чи навпаки, і зацікавлені у збільшенні ренти. Фактично, послуги держави можемо бачити як захист, а рента – це податки чи підвладність певних цінних ресурсів. [2]

Таким чином існує думка, що державна влада, чи влада певних організацій оснований на управлінні насильством. Тобто у кого влада у того

монополія на те саме насильство як можливість позбавлення волі, збирання податків чи вирішення конфліктів. Тут вже насильство не є просто фізичним проявом а правовим. Та ця структура здебільшого підходить до природніх звичайних держав (які і базувалися спочатку на насильстві як у сучасних диктатурах), та є системи відкритого типу, де насильство розподілене і обмежене, та за це обмежені усі ці компоненти через можливість контролюваності і перевірки. Це як давнє Військо Вільне Запоріжське, чи сучасні демократичні держави як Україна, Польща і Швеція. Де можуть існувати компоненти які виникають за потребою людей на самоорганізації а не за примусом. Тобто бачимо ту ж саму важливість зв'язків у проблематиці влади і держави, яку розглядає і економіка і філософія та інші науки. [1]

Та попри це людина живе не просто у соціумі на який має вплив та чи інша організація, чи ідеологія, а навіть культура, що може поєднувати велику кількість компонентів і разом з цим впливати і на організацію і на людини. Важливо зазначити, що стає зрозумілим, як саме по зв'язкам можна знайти відповіді на важливі запитання особливо, коли це відноситься до дійсності і обставин в яких є особистість і її поведінки. Та разом з цим виходить розуміння того, що всі ці структури створюються не з порожнього місця, а є проявом волі людей і також певних особистостей і в такому світі людина повинна думати, розбиратися до чого саме її тягне те чи інше суспільство або культура і важливість формування і розвитку самосвідомості для щастя власної особистості.

3. Людина у дискурсах культури і влади

В рамках структуралістичної антропології можна розглядати і роботи таких західних філософів як Фуко, Лакан, Леві-Строс у яких саме проблема людини-особистості і влади ставиться в першу чергу як основна для суспільства і розуміння сутності людської природи. Зрозуміло, що на них впливала і держава і історичні умови Європи на той час, фактично вони відійшли від виключно соціального розуміння змін у суспільстві як боротьби класів у більш ґрунтовному і детальному напрямку, де ставиться розуміння самих організацій і їх зв'язків з особистістю, а не розглядаються просто мала кількість аспектів як у соціалістів просто про побудову ідеального суспільства. Тут йде мова про те, чому ці суспільства і усілякі експерименти соціалістів провальні і не мають жодної підстави на існування та чому реальні держави такі проблематичні і навіть чому виникають ті чи інші негативні явища у капіталізмі.

Звісно через вплив і популярність соціальних ідей в часи молодості цих філософів спершу у них були певні симпатії у роботах до такої структури, яку пропонують соціалістичні напрямки. Та з часом і отриманням певних думок і розумінням все більшим капіталізму, вони врешті решт, перейшли від негативної критики капіталізму до звичайного поставлення цих явищ у розуміння природи людини, так за їхніми творами, можна зрозуміти, що

соціалізм майже неможливий, бо заперечує сутність людини й існування особистості, на відміну від капіталізму, який хоча б намагається задовольнити потреби людини, так само і в питанні влади при соціалізмі майже не можливо не отримати диктатуру, через банальне бажання людини до влади і контролю. Вони на пряму про це не вказують інколи через намагання не отримати критику і від соціалістів і інших напрямків, та з більшим розумінням їхня критика суспільних відносин все більше і більше перетворюється на спроби зрозуміти зв'язки і спричинені ними явища у цілому піднімаючись на рівень розуміння системи.

Це як у випадку Оруела, який утверджений соціаліст все більше розуміє, те що утвориться антиутопія, що буде придушувати людську природу і розвиток особистості. Та якщо брати до уваги, що більшість держав намагаються зберігати монополію над насильством, як їм надалі керувати суспільством і особистостями?

Ці філософи бачили як сучасні їм держави шукають напрямок для такого управління і те які явища з'явилися у епоху масового виробництва, коли поступово усуваючись від ідей прямого тотального контролю виникають нові зв'язки між державою і народом.

Ще треба зазначити, що на початку ХХ століття виникали ідеї про природу походження націй і національних держав, де в першу чергу визначалася культура як такий собі генератор здобутків держави і її подальшого розвитку, що сильно вплинуло на керівників держав, як Гітлер вважав, що держава має бути контейнером для нації і підтримувати її розвиток, так Мусоліні створив концепцію життєвого простору та комуністи, які оголошували про те, що тепер і культура буде державною і все державне – тим чи іншим шляхом підтверджували, що культура є вагомим аспектом будь-якого соціуму і навіть більш того цілих систем.

Та з деяким часом вийшло розуміння, що їх ідея зі створення фабричної ідеальної людини, заснованої на масовій культурі зовсім не відповідає дійсності і не дієва, та попри це існування масової культури можливе, звісно зі збереженням індивідуальності у людей. Так наприклад, і поляк і чех і кореець можуть бути фанатами американської кіноіндустрії та разом з цим жити у зовсім інших структурах і працювати на різні організації.

Навіть у ХХ столітті деякі корпорації почали розуміти, що культура дійсно є вагомим чинником у стабільності систем і тому почали впроваджувати корпоративну культуру, це навіть спростило імпортування деяких технологій управління як от використання японських методів менеджменту впроваджуючи їх у механізми управління корпорації, частково змінювали і культуру для більшого засвоєння.

Так наприклад, цей розлад між тим, що культура може полегшувати певні зміни або заважати ним, як от з тоталітарними державами і корпораціями, і те, що соціалісти часто помилялися, щодо можливості змінення культури відповідно до потреб ідеології зазначали ще в 40-роки ХХ століття, як митрополит Андрій Шептицький, вказував на те, що попри ідеологічні

намагання розділити і винищити українців, «совєти» при всьому не зможуть повністю перебороти українську культуру і мову, і що саме вона буде одним з чинників розвитку української держави. Та разом з цим він зазначав, що вагомим чинником у розвитку і особистості і розбудови держави є структури організації від сімей і кланів, до общин, громадських організацій і до самих держав і для цього їм для довгого розвитку потрібна хоча б спільна культура. Тим чи іншим шляхом культура та організація допомагають одне одному існувати, якщо культура забезпечує більшу стабільність зв'язків, то вже організація вказує саме на утворення цих зв'язків, та разом з цим можна сказати, виходячи з його думок, що це утворює обставини і міцну ефективну організацію, та особистість все одно вирішує як саме організовуватись і з ким, тому можливі і конфлікти, і протести, і різна боротьба, але все одно організації мають якість збільшуватись при цьому стаючи більш унікальними, основувшись на культурі і тих рішеннях про утворення тих чи інших відносин, які робили особистості у цій структурі. [6]

Як видно і зрозуміло, що культура дійсно має вплив на особистість саму по собі і на організацію, бо не існує зовсім без культурних структур, як наприклад заміна слова культура на ідеологію в організації лише приведе до більшого початку видозміни ідеології під культуру як комунізм в різних країнах і те, що комунізм впав і завалився попри всі репресії і масові методи на зародженні в Італії, Німеччині, потім після окупації навіть попри нав'язання силою в Україні, Литві, Латвії, Естонії, Грузії, Чехії, Польщі, Східній Німеччині (ГДР), Румунії, Болгарії, Східно-слов'янських країнах, так і залишилися його уламки там, де культури підтримують авторитаризм і слабо розвинені, як в Угорщині, росії, КНДР.

Наприклад, у свій час Юлій Цезар дивувався з обрядів галів, особливо жертвоприношень людей у великих дерев'яних статуях і намагався зрозуміти їх шляхом більшого вивчення їх світогляду і пошуку відповідей на питання.[8]

Візьмемо до уваги ідеї Леві-Строса, де описано те, що розуміння цих культур стає можливим після того, як зрозуміємо структуру самого світогляду певної культури. Так наприклад у східних країнах існує сама побудова міфів і легенд, такого собі народного прояву погляду, через призму вірності власним принципам і тоді виявляємо, що на колективну свідомість покладено фундаментальну думку, що герой має відповідати своїм принципам попри різного роду події, таким чином для цих культур маємо фактичну лояльність до консерватизму і збереження усіх суспільних відносин. Так ось зрозуміло, що й мова може вказувати на певне відношення до тих чи інших концепцій, через відображення думок і творів діячів цієї культури. [4]

Так можна виявити, що більшість східних народів будуть підтримувати диктатуру і тиранію, так як це для них стає природним і вони раз за разом без особливого набору обставин не будуть змінювати такий порядок речей. Так само можемо і пояснити, що японська культура є більш розвиненою у

порівнянні з більшістю сусідів, бо там на відміну від наприклад Китаю державна система довгий час підтримувала можливість приватної власності, й також через особливості релігії ці культурні фактори, все таки створили ті принципи, які підтримують серед японців повагу до інших, і бажання достатку у певну міру. Певне саме тому найдавніші комерційні компанії існують саме в Японії і зміна влади на більш відкрити ніяк не знищила культуру островів, а надала їм можливість нового прояву. І від власних принципів ця культура не відійде.

І Китай, який постійно підтримував міф про Небесний мандат, де влада переходить сильнішому, а поки це не наступило, конфуціанство підтримувало постійну залежність від старшого і повну підвладність йому. Так і Китай який не поступається цьому йде шляхом повернення диктатур.

Так само і різниця культур України і росії, Франції і Ірану. Та треба пояснити, що спроби винищити культуру, можуть спричинити до повернення до її принципів у більш сильному реверсивному шляху. Як от в Ірані після ісламської революції так фундаменталісти повернули пригнічення жінок, ще більше його закріпивши, навіть більше ніж до цього, бо свобода як концепція не встигла закріпитися у світогляді культури Ірану.

Та все одно звідки можна припустити йде коріння людського бажання до масовості, об'єднання і культури? Хоча в випадку культури і зрозуміло, що мають бути дві частини людського індивідуалізм-творця і колективність-громади, бо без першого зникає мотивація на розвиток і покращення, а без другого неможливо поширити ті здобутки і відстояти їх від загарбання.

Можливо інколи стає видно, що хоч людина істота і політична, та врешті решт існує в неї бажання на власні думки, мрії і приватну власність і відносини, та разом з цим жага до спілкування, розмноження, отримання репутації серед інших. Можна було б сказати, що це залежить від пріоритету людини, що їй тут важливіше, але якщо це два постійні аспекти людини, як у давньоримського Бога Януса з його двома лицями[8], і просто прояв цих двох аспектів напрямків від колективного до індивідуального і навпаки це лише напрями і зовсім абсолютного колективізму не існує в людській природі. Так як наприклад людина в давніх обставинах збиралась у групи і утворювала певну організацію для захисту від інших, то чому це робиться в час, коли все є для життя окремо, людина все одно буде намагатися укритися від оточення і як група давніх людей у печері, так само і сучасна людини. Зрозуміло, коли йде війна і питання укриття життєво важливо. Так вот а коли до цього у людей виникає бажання у захисті, укритті, більше ніж у безпеці, тобто виникає ситуація, що людям некомфортно і самому бути і чомусь дуже часто в компанії. Фактично майже містичний жах перед невідомим, чомусь йде навіть по знайомим для людини місцям, як дім або власне робоче місце чи улюблене кафе, якщо людина не занята якоюсь справою в неї з'являється аномальний страх ніби за нею слідує хтось, що є якась небезпека існує і при колективному і при індивідуальному і тому змушує людину часто передивлятися власні відносини, через і недовіру до власної хати і до добре

знайомих людей. Тобто у людини навіть не страх перед ймовірним хижаком, а перед чимось невидним йому і цей страх інколи проявляється у людини дуже сильно, але не напругу, чому люди бажають інколи змінити компанію або організацію чи почати громадську діяльність без явних для себе причин і тільки потім починають вигадувати чому саме так почали діяти. Це певне давній страх інколи й істотно заважає утворити зовсім синтетичні організації, як комунізм, та разом з цим надає певного балансу серед індивідуалізмом і колективізмом.

Та разом з цим утворюється попри таку схожість у людей зовсім різні ідеї або думки, але деяка масовість завжди присутня. Так в ХХ столітті почалось швидке зростання масового виробництва, коли люди в різних частинах світу користуються зовсім ідентичним обладнанням і навіть однаковими речами. Таке зростання вийшло і на культуру утворивши саме масовість масштабу як реклама, бренди та інше. Разом з цим самі держави почали ставати такими масовими монстрами, з масовим обслуговуванням як бюрократією. Все більше усуваючи від особи вплив і роблячи її часткою системи, роблячи всі її рішення анонімними і прибираючи з неї вантаж відповідальності.

Так можна розглянути концепцію Фуко у серії книг «Гаррі Поттер», де поступово маємо все більший вплив анонімної за своєю сутністю бюрократичну систему міністерства, яке все більше і більше піддає і власні частини до очистки від не відповідності доктрині, фактично перевіряючи все більше і більше лояльність її частин через покарання і всі дійові особи того міністерства стають частиною машини покарань і бюрократизму, але залишається питання чому вони йдуть на ці кроки? [3]

Певно через той момент, що їх позиція, яку вони починають займати надає для них абсолютну владу на певній частині системі, цей прояв дає їм реалізацію їх амбіцій перекладаючи всю відповідальність на систему. Це перетворення міністерства робить з них таких собі людей при владі, все більше і більше зміцнюючи і розширюючи систему, навмисно приводячи до збільшення потреб у цій системі, коли дозволи стають просто паперовою роботою, яка по суті не потрібна зовсім, але для відчуття контролю система крок за кроком утворює сама собі роботу. Це приклад тієї концепції достатньо детальний, щоб передати ту атмосферу, яка характерна тотальним страхом людей перед системою і цей самий страх починає надавати ту психологічну владу над особистостями, які і потрібна цій структурі. Так сама структура стає все більш схожою на в'язницю. Через постійну зміну законів і правил все більше і більше створюється основа для подальшого існування системи і її тактики влади через неминуче покарання, де головні муки націлені не на тіло, а саме на розум людей. Та покарання стає виконуватися цілою системою, спеціальною групою фахівців. А коли системі потрібно, то буде певне милосердя лише задля введення більшої довіри між суб'єктом і системою. Та більшим страхом стає не саме покарання, а розуміння агентами системи факту того, що існує ідея покарання.

Тут виходить на план ідея створення суспільства-в'язниці на базі концепції паноптикону, де кожен агент системи, стає об'єктом спостереження і вже не може скривати факт ймовірного порушення і сам не знає чи стежать за ним у даний момент, що використовує той страх аби все більше впливати на поведінку людей.

4. Висновки

Культура є вагомим чинником у утворенні держав і фактично організацій, що може визначити і історію країни, по власному, але разом з цим структури влади можуть створювати і самі люди, також існує і зворотній зв'язок коли структури впливають на культуру людей, як от через систему покарань, або запровадження нагород, все це відображається на культурі на самих людях, так само структури потребують для себе культури в цілях створення стабільних відносин.

Та й самі люди можуть зазнавати впливу культури, будучи носіями, також і у випадку організацій, та відповідно як суб'єкти мати вплив і робити внесок. Часто для людей стає важливо проводити психоаналіз, отримати певне розуміння і власної культури і організацій, щоб не потрапити у державу-в'язницю, також поступово роблячи себе ліпше. [5]

Разом з цим можна впевнитися в те, що на людину впливають і власні природні страхи, амбіції та бажання і ці потреби вибудовують відносини особи з оточенням. Таким чином я вважаю, що людина не може існувати окремо від культури, від держави чи певних організацій разом з іншими людьми, але може вибирати зв'язно, якщо є на це воля і самосвідомість. Тобто людина повинна мати розуміння і не давати масовості замінити її індивідуальність, та разом з цим виникає розуміння того, що здебільшого людина сама відповідальна за своє положення у соціумі, бо все таки має вплив і на культуру і на структури влади, та може базуватися на них.

Список літератури

1. Семюелс У. Дж. «Інституціональна економічна теорія»
2. Веблен Т. Б. «Дослідження природи світу і умов його підтримки»
3. Фуко М. «Наглядати й карати»
4. Леві-Строс К. «Обличчя людства»
5. Лакан Ж. «Семінари»
6. Шиптицький А. «Як будувати рідну хату»
7. Геродот «Історія»
8. Гай Юлій Цезар «Записи про Галійську війну»
9. Гайек Ф. «Дорога до кріпацтва»
10. Леві-Строс К. Структурна антропологія